

Силабус навчальної дисципліни
«Спеціальні історичні дисципліни»

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 Історія та археологія, 014 Середня освіта

Освітня програма: Історія та археологія (Європейстика), Історія та археологія (Краєзнавчо-туристична робота)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Курс: I

Семестр: 2

Факультет	Історичний
Кафедра	кафедра всесвітньої історії та методик навчання
Викладач(-и)	ПІБ: Кутенко Сергій Юрійович Посада: старший викладач кафедри всесвітньої історії та методик навчання E-mail: s.kutsenko@udpu.edu.ua
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=3859
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента
Загальний обсяг дисципліни: кредити ЕКТС / години	3 кредити ЕКТС /90годин
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції 24 год., практичні 22 год., самостійна робота 44 год. Заочна форма: лекції 8 год., практичні 4 год., самостійна робота 78 год.
Політика дисципліни	<p>Академічна добросердість. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної добросердісті, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом академічної добросердісті Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.</p> <p>Відвідування заняття. Якщо ви пропустили лекційне заняття з поважної або неповажної причини, в будь-якому випадку, ви мусите оволодіти матеріалом лекції, прочитавши/переглянувші її на сторінці дисципліни на платформі Інформаційно-освітнього середовища moodle. Якщо ви пропустили семінарське заняття з поважної причини, ви можете відпрацювати його під час консультацій, оцінка не буде знижена, якщо з неповажної – оцінка буде знижена на бал. Не відкладайте відпрацювання на кінець курсу, відпрацювання приймається лише в години консультацій: ви можете отримати незадовільний бал, якщо не вкладеться у час, відведені для вивчення дисципліни та графік консультацій.</p> <p>Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. Заохочується активність, ініціативність, творчий підхід. Обов'язковим є прочитання мемуарних творів, які виносяться на обговорення.</p>
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні спеціальні історичні дисципліни, що розглядають певні види, форми та зміст історичних джерел та розробляють теоретико-методологічні засади їх дослідження.
Чому це треба вивчати?	Метою викладання дисципліни «Спеціальні історичні дисципліни» є створення загального уявлення про комплекс спеціальних історичних дисциплін, їх ролі та місця в системі історичної науки, розуміння предмету і завдань, які виконує кожна зі спеціальних історичних дисциплін; ознайомлення з методами і прийомами, що використовуються цими дисциплінами; усвідомлення можливостей і головних напрямів використання цих спеціальних історичних дисциплін в історичних дослідженнях

Яких результатів можна досягнути?	<ol style="list-style-type: none"> 1. користуватися категорійно-понятійним апаратом спеціальних історичних дисциплін; 2. володіти навичками практичного застосування даних СІД під час навчальної та науково-дослідної роботи. 3. оволодіти практичними навичками роботи з письмовими джерелами з використанням методів і знань з курсу.
Як можна використати набуті знання та уміння?	<p>В процесі вивчення дисципліни студент має набути здатності використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища. Вміння коментувати, анотувати або редактувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію. Здатність використовувати знання методичних аспектів організації та проведення різних форм краєзнавчо-туристичної роботи (експедиції, туристичні походи, подорожі, екскурсії). Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.</p>
Зміст дисципліни	<p>Поняття про систему спеціальних історичних дисциплін. Проблема класифікації спеціальних історичних дисциплін. Міжпредметні зв'язки з іншими гуманітарними дисциплінами. Значення спеціальних історичних дисциплін. Палеографія. Палеографія як спеціальна історична дисципліна. Предмет і завдання палеографії. Палеографічний метод. Історія розвитку палеографії як спеціальної історичної дисципліни. Зародження писемності у східних слов'ян. Слов'янські алфавіти (кирилиця і глаголиця) та латинські впливи Зовнішні ознаки та палеографія пам'яток писемності та почерки кириличного письма: устав, півустав, скоропис. Український скоропис, його особливості у XV – XVIII ст. Матеріали, засоби для письма. Мистецтво виготовлення і оздоблення книги. Прикраси. Водяні знаки – філіграні на папері. Філіграні як історичне джерело. Методика датування рукописів. Історична хронологія. Предмет і завдання хронології. Історія хронології як наукової дисципліни. Головні категорії хронології. Виникнення обліку часу. Види календарів. Стародавні календарні системи: сонячні календарі, місячні календарі. Особливості найдавніших календарів. Юліанський календар, його особливості. Створення григоріанського календаря та його особливості, розповсюдження в Європі та світі. Сучасний календар. Проекти реформування григоріанського календаря. Історична метрологія. Предмет, завдання та значення метрології як спеціальної історичної дисципліни. Джерела метрології. Способи створення давніх мір. Мірні системи в Європі. Міри і одиниці вимірювання на українських землях у княжий період, за часів Речі Посполитої та Російської та Австрійської імперії. Метрична система. Нумізматика. Нумізматика як спеціальна історична дисципліна. Основні категорії нумізматики Виникнення монет. Монетні системи. Найдавніші монети на території України. Монети та грошовий обіг Давньоруської держави. Виникнення грошово-вагової системи. Монети новітнього часу. Боністика. Історична геральдика. Предмет, завдання та значення геральдики як спеціальної історичної дисципліни: Теоретична геральдика. Герб та його складові частини. Особливості української геральдики. Вексилологія. Виникнення і розвиток. Основні правила створення прапорів. Види прапорів та їх використання. Українське прапорництво від давнини до сучасності. Козацькі клейноди. Історія Державного Прапора України і штандарт Президента. Сучасне прапорництво Характеристика основних джерел та літератури. Державна символіка незалежної України. Історична ономастичка. Предмет і завдання історичної ономастички. Мова як історичне джерело. Світові мовні сім'ї. Топоніміка як джерело вивчення рідного</p>

	краю. Поняття топонімічного субстрату. Гідроніми. Ойконіми. Історична топоніміка. Історична антропоніміка: імена, прізвища, по-батькові. Етноніміка. Фалеристика. Предмет і завдання фалеристики. Витоки джерел нагородотворення: виникнення і поширення орденів і медалей та їх види. Ордени і медалі та інші відзнаки як історичне джерело. Використання орденів і медалей у різних державах. Становлення нагородної системи в Україні. Сучасні українські нагороди.
Обов'язкові завдання	Виконання передбачених планом завдань до всіх семінарських занять; проходження модульного контролю та підсумкового; підготовка та виконання ІНДЗ.
Міждисциплінарні зв'язки	історія України.
Інформаційне забезпечення (з репозитарію, фонду бібліотеки УДПУ та ін.)	<p>1. Бондаренко Г.В. Спеціальні історичні дисципліни / Г.В.Бондаренко. Луцьк: Ред.-вид. відділ СНУ, 2015. 424 с.</p> <p>2. Спеціальні історичні дисципліни: довідник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. Н. Войцехівська (кер. авт. кол.), В. В. Томазов, М. Ф. Дмитрієнко [та ін.]. К. : Либідь, 2008. 520 с.</p> <p>3. Яременко М. Спеціальні історичні дисципліни / М.Яременко. К.: Груп, 2010. 197 с.</p> <p>4. Гречило А.Б. Українська міська геральдика / Гречило А.Б. К.: Львів: українське геральдичне тов-во, 1998.</p> <p>5. Дмитрієнко М.Ф. Фалеристика [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Falerystyka Єремеєв І.С. Герби гетьманів України / Єремеєв І.С. К.: УЦІММ прес, 1998.</p> <p>6. Добірка студій професора Михайла Худаша: історична ономастика, мовні портрети, спогади. Львів, 2019.</p> <p>7. Зварич В. Нумізматика: довідник / Зварич В., Шуст Р. Тернопіль, 1998.</p> <p>8. Історична хронологія: Календарні системи світу. К., 2004.</p>
Поточний контроль	Поточне оцінювання на кожному семінарському занятті; оцінка за ІНДЗ; оцінка за контрольні роботи (проміжний модульний контроль).
Підсумковий контроль	екзамен

Розробник

Кузенко Сергій Юрійович